

Veličiny se základními jednotkami soustavy SI

veličina	značka veličiny (doporučená)	jednotka	značka jednotky (závazná)
délka	l [malé „el“]	metr	m
hmotnost	m	kilogram	kg
čas	t, τ [malé „té“ nebo řecké „tau“]	sekunda	s
elektrický proud	I, i [velké nebo malé „i“]	ampér	A
termodynamická teplota	T	kelvin	K
látkové množství	n	mol	mol
svítivost	I_v [velké „i“ a index malé „vé“]	kandela	cd

Veličiny s odvozenými jednotkami soustavy SI

veličina	používaná značka veličiny	výpočet veličiny	jednotka	značka jednotky
plocha	A, S	$A = l \cdot h$ $S = \pi \cdot \frac{d^2}{4}$	metr čtvereční	m²
objem	V	$V = l \cdot h \cdot s$ $V = \frac{4}{3} \cdot \pi \cdot r^3$	metr krychlový	m³
rychlost	u, v	$u = \frac{s}{\tau}$	metr za sekundu	m·s⁻¹
zrychlení	a	$a = \frac{\Delta v}{\Delta t}$ [změna rychlosti za daný časový interval]	metr za sekundu na druhou	m·s⁻²
hustota	ρ [řecké „ró“]	$\rho = \frac{m}{V}$	kilogram na metr krychlový	kg·m⁻³
molární (látková) koncentrace	c_A	$c_A = \frac{n_A}{V}$ (index A = daná složka ve směsi)	mol na metr krychlový	mol·m⁻³
úhlová rychlost	ω [řecké „omega“]	$\omega = 2 \cdot \pi \cdot f$ $\omega = \frac{v}{r}$	sekunda na méně prvou	s⁻¹

Další používané veličiny a konstanty

veličina	používaná značka veličiny	výpočet nebo hodnota veličiny	značka jednotky
tíhové zrychlení	g	$g \doteq 9,81$ ($g_n = 9,80665$)	m·s⁻²
gravitační zrychlení	a_g	$a_g = 9,823$	m·s⁻²
Ludolfovo číslo	π	$\pi = 3,141593$	-
molární hmotnost	M_m	$M_m = \frac{m}{n}$	kg·mol⁻¹
molární (univerzální) plynová konstanta	R, R_m	$R_m = 8,314$	J·K⁻¹·mol⁻¹
měrná tepelná kapacita	c	specifická pro každou látku	J·kg⁻¹·K⁻¹
hmotnostní zlomek	w_A	$w_A = \frac{m_A}{m}$ $w_A \in \langle 0,1 \rangle$	-
molární zlomek	x_A	$x_A = \frac{n_A}{n}$ $x_A \in \langle 0,1 \rangle$	-
aktivita vody	a_w	$a_w \in \langle 0,1 \rangle$	-

Veličiny s odvozenými jednotkami soustavy SI používajícími samostatné názvy

veličina	používaná značka veličiny	výpočet veličiny	jednotka	značka jednotky	vyjádření jednotky pomocí základních jednotek SI
síla	F	$F = m \cdot a$	newton	N	$N = \text{kg} \cdot \text{m} \cdot \text{s}^{-2}$
tíhová síla	G	$G = m \cdot g$	newton	N	$N = \text{kg} \cdot \text{m} \cdot \text{s}^{-2}$
gravitační síla	F_g	$F_g = m \cdot a_g$	newton	N	$N = \text{kg} \cdot \text{m} \cdot \text{s}^{-2}$
tlak	p	$p = \frac{F}{S}$	pascal	Pa	$\text{Pa} = \text{N} \cdot \text{m}^{-2} = \text{kg} \cdot \text{m}^{-1} \cdot \text{s}^{-2}$
energie	E	$E = m \cdot c^2$ $E = \frac{1}{2} \cdot m \cdot v^2$ (c = rychlost světla ve vakuu)	joule	J	$J = \text{N} \cdot \text{m} = \text{kg} \cdot \text{m}^2 \cdot \text{s}^{-2}$
teplo	Q	$Q = m \cdot c \cdot \Delta T$	joule	J	$J = \text{N} \cdot \text{m} = \text{kg} \cdot \text{m}^2 \cdot \text{s}^{-2}$
práce	W	$W = F \cdot s$	joule	J	$J = \text{N} \cdot \text{m} = \text{kg} \cdot \text{m}^2 \cdot \text{s}^{-2}$
výkon (příkon)	P	$P = \frac{W}{\tau} = F \cdot v$	watt	W	$W = \text{J} \cdot \text{s}^{-1} = \text{kg} \cdot \text{m}^2 \cdot \text{s}^{-3}$
frekvence otáčení	f, ν [malé „f“ nebo řecké „ný“]	$f = \frac{n}{\tau}$ (n = počet otáček)	hertz	Hz	$\text{Hz} = \text{s}^{-1}$ (= otáčky za sekundu)
teplota	t	$t = T - 273,15$	stupeň Celsia	°C	$°C = K$

Násobky a díly jednotek soustavy SI (= dekadické předpony)

faktor	název	symbol
10^{24}	yotta	Y
10^{21}	zetta	Z
10^{18}	exa	E
10^{15}	peta	P
10^{12}	tera	T
10^9	giga	G
10^6	mega	M
10^3	kilo	k
10^2	hekto	h
10^1	deka	da
10^{-1}	deci	d
10^{-2}	centi	c
10^{-3}	mili	m
10^{-6}	mikro	μ
10^{-9}	nano	n
10^{-12}	piko	p
10^{-15}	femto	f
10^{-18}	atto	a
10^{-21}	zepto	z
10^{-24}	yokto	y

Řecká abeceda

velký znak	malý znak	česká výslovnost
A	α	alfa
B	β	beta
Γ	γ	gama
Δ	δ	delta
E	ϵ	epsilon
Z	ζ	dzéta
H	η	éta
Θ	θ	théta
I	ι	iota
K	κ	kapa
Λ	λ	lambda
M	μ	mí
N	ν	ný
Ξ	ξ	xí
O	$\omicron$	omikron
Π	π	pí
P	ρ	ró
Σ	σ	sigma
T	τ	tau
Y	υ	ypsilon
Φ	φ	fi
X	χ	chí
Ψ	ψ	psí
Ω	ω	omega

Další veličiny s jednotkou m (metr)

veličina	používaná značka veličiny	jednotka	značka jednotky
průměr	d	metr	m
výška	h	metr	m
obvod	o, O	metr	m
poloměr	r	metr	m
tloušťka (stěny, desky, ...)	s, δ [malé „s“ nebo řecké „delta“]	metr	m
dráha tělesa	s	metr	m